

О Б Щ И Н А Ш У М Е Н

9700 гр. Шумен, бул. "Славянски" № 17, тел./факс: 054/800400,
e-mail: mayor@shumen.bg, <http://www.shumen.bg>
ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001

УТВЪРЖДАВАМ:

ЛЮБОМИР ХРИСТОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ШУМЕН

ОТЧЕТ

на

Община ШУМЕН за изпълнение през 2018 година на мерките, заложи в Програмата за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух

Община Шумен е една от 29-те общини на територията на Република България, в които е установено превишаване на пределно допустимите норми на замърсители в атмосферния въздух.

В съответствие с изискванията на чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, Община Шумен има приета Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух, с период на действие 2011-2014 г.

С решение № 619 по протокол №27 от 21.12.2017 г. Общинския съвет – Шумен удължи срока на действие на Програмата до одобряването на нова програма с период на действие 2018-2022 г., но не по-късно от 31.12.2018 г.

В резултат на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда 2014 - 2020 г.“, в рамките на проект №BG16M1OP002-5.002 „Изготвянето на Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за качество на атмосферния въздух и планиране на адекватни към местните условия мерки за подобряване качеството му на територията на община Шумен”, беше изготвена нова Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ10 в атмосферния въздух на територията на Община Шумен, с период на действие 2018-2022 г.

Тъй като Програмата е приета с решение № 929 по протокол № 38 от 29.11.2018 г. на заседание на Общинския съвет, изпълнението на заложените в Програмата мерки ще започне през 2019 година.

1. Оценка на качеството на атмосферния въздух

За показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в гр. Шумен, Общината разчита на данните, които получава от АИС „Шумен“. Тя е част от Националната система за мониторинг и съгласно класификацията се отнася като пункт за мониторинг - градски фонов пункт, с обхват 100 м - 2 км. Данните, които се получават, са за концентрациите на ФПЧ10, серен диоксид, азотен диоксид и озон при непрекъснат 24-ри часов режим на работа. Едновременно с това се дават данни за средночасови (СЧ), среднодневни (СД) и годишни периоди (Г).

Въз основа на всички средноденонощни регистрирани концентрации се формира средномесечна и средногодишна концентрация.

Данни за превишенията на допустимите норми

Период:	2015	2016	2017	2018
Станция: ШУМЕН				
Показател: Фини прахови частици < 10µm (PM10)				
Мерна единица: µg/m3				
Брой валидни СЧ данни:	8687	8676	8640	8735
% регистрирани СЧ данни:	1,0	1,0	1,0	1,0
Максимална СМ концентрация:	63,00	85,37	68,78	63,96
ПС за СДН:	50,00	50,00	50,00	50,00
Брой превишения на ПС за СДН:	66	57	47	56
ГОП:	35,00	35,00	35,00	35,00
Брой превишения на ГОП (горен оценъчен праг):	132	116	111	98
ДОП:	25,00	25,00	25,00	25,00
Брой превишения на ДОП (долен оценъчен праг):	250	209	202	211

Графика на средномесечна концентрация на ФПЧ₁₀

Стойности на средно месечна концентрация на ФПЧ₁₀

Година	Яну	Фев	Мар	Апр	Май	Юни	Юли	Авг	Сеп	Окт	Ное	Дек	СГ
2015	63,00	44,45	41,79	25,86	25,02	23,69	28,73	31,55	27,23	31,11	46,71	61,92	37,59
2016	85,37	41,76	34,16	29,80	20,15	23,15	28,29	22,60	28,17	30,29	40,95	49,61	36,36
2017	61,20	68,78	33,17	21,55	21,59	21,53	22,59	26,10	24,74	29,03	38,49	41,47	34,16
2018	48,93	36,72	38,57	27,37	27,38	22,56	21,49	25,05	27,21	34,55	30,92	63,96	33,78

През 2018 г. средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ е **33,78 µg/m³**, т.е. под СГН, при средногодишната норма (СГН) на ФПЧ₁₀ - 40 µg/m³. Запазена е тенденцията на намаляване на средногодишните стойности през последните години.

2. Фактори, които влияят върху качеството на атмосферния въздух

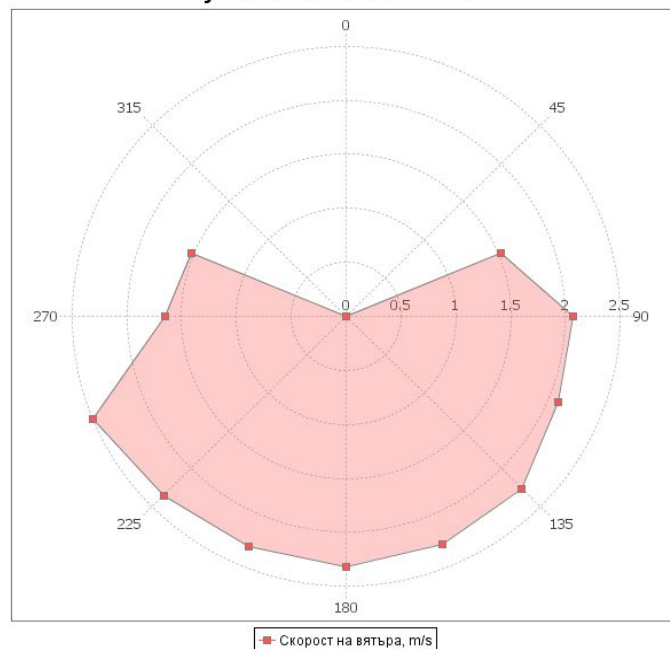
Факторите, които влияят върху качеството на атмосферния въздух (КАВ) могат да се разделят на две групи: 1) количеството на емисиите и начина на тяхното отделяне в атмосферата и 2) географско-климатичните и инфраструктурни особености на района.

Принос за нарушаване на стандартите за КАВ дават фактори и от двете групи. Влиянието на факторите от втората група, в частност на метеорологичните такива, обикновено е различно в различни райони. Този факт е от значение, когато трябва да се оценяват усилията на дадена институция да поддържа добро КАВ. Една община може да полага по-големи усилия и прилага по-ефективни мерки за добро КАВ, отколкото друга община, но поради по-неблагоприятни метеорологични условия в първата, КАВ в нея да е по-лошо отколкото във втората община. От тук и необходимостта да се отчитат метеорологичните условия, които определят способността за разсейване на атмосферни замърсители в даден район, което е предпоставка за справедлива оценка на усилията на дадена институция да поддържа добро КАВ в подопечния ѝ район.

Задълбочен анализ на влиянието на метеорологичните условия за КАВ е направен и представен от екипа експерти, изготвили новата Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух на територията на Община Шумен. Поради това в този отчет са представени усреднени данни от АИС –Шумен за 2018 г. на скорост и посока на вятъра, температура и влажност на въздуха.

Роза на ветровете в гр. Шумен

Шумен :: 01.01.2018 - 31.12.2018

СПРАВКА

за метеорологични параметри през 2018 година по данни от АИС Шумен

месец	Температура: средна	Температура: максимална	Температура: минимална	Относителна влажност	Скорост на вятъра: средна	Скорост на вятъра: максимална
	Celsius	Celsius	Celsius	%	m/s	m/s
януари	-6,8 ÷ 8,3	-5,4 ÷ 15,1	-11,4 ÷ 3,4	33,4 ÷ 95,6	1,73	4,38
февруари	-10,5 ÷ 9,8	-9,0 ÷ 14,9	-12,0 ÷ 3,8	43,0 ÷ 95,8	1,87	3,41
март	-7,9 ÷ 12,7	-2,5 ÷ 18,7	-14,2 ÷ 7,5	32,2 ÷ 95,9	1,82	3,51
април	8,1 ÷ 19,0	13,3 ÷ 26,6	1,0 ÷ 12,3	30,0 ÷ 64,5	1,87	4,17
май	13,3 ÷ 18,9	16,4 ÷ 25,7	5,9 ÷ 14,2	26,4 ÷ 87,2	1,77	3,56
юни	15,1 ÷ 22,3	18,5 ÷ 29,4	9,6 ÷ 16,3	30,9 ÷ 80,6	1,79	2,91
юли	17,6 ÷ 22,1	22,2 ÷ 28,7	12,9 ÷ 18,0	35,3 ÷ 87,7	1,60	3,07
август	19,1 ÷ 23,6	24,3 ÷ 30,1	12,5 ÷ 18,3	31,5 ÷ 84,4	1,66	2,91
септември	7,8 ÷ 22,7	11,2 ÷ 30,6	1,4 ÷ 16,8	29,2 ÷ 83,8	1,70	3,02
октомври	5,9 ÷ 16,6	9,9 ÷ 25,7	2,7 ÷ 11,6	29,2 ÷ 95,5	1,61	3,45
ноември	-7,0 ÷ 12,4	-5,1 ÷ 17,9	-10,1 ÷ 9,7	41,8 ÷ 96,0	1,73	4,45
декември	-13,2 ÷ 2,4	-4,1 ÷ 10,3	-8,5 ÷ 6,1	41,6 ÷ 95,9	1,67	3,93

Анализирайки данните от АИС Шумен се налага изводът, че повишение на стойностите на СДН за фини прахови частици (ФПЧ₁₀) има през зимните месеци – отоплителния сезон. Основната причина е, че много домакинства и сгради се отопляват на твърдо гориво – дърва, въглища.

Не може да не се отчете, че за високата запрашеност в град Шумен допринасят и строително-ремонтните дейности – саниране на сгради, прокопаване на подземни комуникации – газопроводи, ел. захранване, водопроводни отклонения; ремонт и рехабилитация на улици и пр.

За увеличаване концентрацията на фини прахови частици в атмосферния въздух спомага и растящият брой на автомобилите, движещи се в града. Това изисква обстоен преглед, анализ и регулиране на движението в гр. Шумен, особено в пиковите часове.

3. Изпълнение на заложените в програмата мерки

За намаляване на концентрацията на ФПЧ₁₀ в атмосферния въздух, в действащата през 2018 г. Програмата за КАВ са заложи осем цели и съответните мерки за тяхното постигане.

По точка 1. Поддържане чистотата – намаляване на общите емисии ФПЧ₁₀ с 2 µg/m³

За поддържането на уличната мрежа и през този зимен сезон преимуществено бяха използвани луга и техническа сол, вместо пясък. Пясък се използва при много ниски температури за обезопасяване на пешеходни участъци и в някои стръмни улици след разрешение от общинската администрация.

Съгласно сключените договори за поддържане на местата за обществено ползване, беше извършвано почистване на основните пътни артерии от прах. Ръчното метене е ограничено до поддържане на тротоарите и пешеходните зони, а почистването на уличните платна на гр. Шумен е заменено със специализирана техника, гарантираща отстраняването на праха от настилките без разпращаване.

Във втората половина на годината поетапно ОП „Чистота“ пое дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане чистотата на местата за обществено ползване в район „Север“ на гр. Шумен със закупената в края на 2017 г. специализирана техника.

След края на зимния сезон (месеците април и май) беше извършено измиване на основните пътни артерии – реализирани 45 мсм, а съобразно климатико – метеорологичните условия в периода юни-август е извършвано измиване на улици в 19 дни. Трябва да се отбележи, че при изпълнението на тази дейност през 2018 г. не е постигнато измиване на всички улици в град Шумен. Необходимо е да се увеличи броят на измиващите машини, както и да се предприемат действия от общинската администрация за осигуряване на необходимото количество вода за миене.

Двукратно през годината бяха събирани отпадъци от електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми, едрогабаритни отпадъци. Гражданите все още нямат изградени навици и продължават да изхвърлят отпадъци извън периодите на кампании и на нерегламентирани места, което води до замърсяване на междублоковите пространства. Не се включват активно в кампаниите за почистване на жилищните квартали, въпреки предоставените безвъзмездно от общината средства – чували и ръкавици.

От значение за нивото на ФПЧ₁₀ е поддържането в добро състояние на площните източници - зелени площи, спортни и детски площадки.

През 2018 г. са извършвани дейности по зацветяване, косене, подрязване на храсти и дървета на площ от 272 дка.

През отчетния период бяха реализирани следните проекти:

Община Шумен - озеленяване и подобряване на градска среда	Основен ремонт на част от източния тротоар и зелени площи на ул. "Преслав"	Собствени бюджетни средства	261 770	Завършен
Община Шумен - озеленяване и подобряване на градска среда	Ремонт на тротоарни настилки, озеленяване, саниране на декоративни цветарници и фонтан на площадно пространство пред Съдебна палата-Шумен	целев трансфер от ДБ	170 959	Завършено проектиране Изпълнение на СМР
Община Шумен - озеленяване и подобряване на градска среда	Благоустрояване и рехабилитация на част от техническата инфраструктура на гр. Шумен	ОП "РР"	7 178 080.96	завършен

По проект No BG16RFOP001-1.014-0001 „Благоустрояване и рехабилитация на части от техническата инфраструктура на гр. Шумен“ в периода 2016-2018 г. беше извършено:

- „Благоустрояване, изграждане и рехабилитиране на пешеходни алеи и тротоар в района на кв. Тракия“
- „Рехабилитация на ул. Тича“
- „Благоустрояване на зелена площ до Диагностично консултативен център I – Шумен“ ЕООД“
- „Благоустрояване на района на кръстовището на ул. „Стационарна“, бул. „Симеон Велики“
- „Благоустрояване, изграждане и рехабилитиране на пешеходни алеи и тротоар в района на ул. „Съединение“ от Пенсионерски клуб No7 до Съдебна палата“

По точка 2. Битовото отопление – намаляване на имисиите ФПЧ10 с поне 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Битовото отопление е основният фактор за отчитаното нарушаване на нормите за ФПЧ₁₀ на територията на град Шумен. Това е фактор, върху който намесата на местната власт е с най-малък дял. Министерство на околната среда и водите отчете това като проблем на национално ниво. Предвижда се промяна на нормативната уредба, която да въведе норми за съдържанието на пепел и сяра в твърдите горива, информирание на потребителите чрез изписването им върху етикетите на продаваните горива.

Мерките, които общинската администрация прилага към момента, се свеждат до:

- ✓ изискване към инвеститорите на ново строителство да осигуряват енергийна ефективност на сградите;
- ✓ подпомагане на възложителите при одобряване на проектите за саниране на МФЖС.

През 2018 г. се запази тенденцията в увеличаване броя на домакинствата, преминаващи на отопление чрез природен газ.

По данни на „АРЕС ГАЗ“ ЕАД изградената газопрееносна мрежа е както следва:

Година	Дължина в метри
2015	3243
2016	3200
2017	3436
2018	9123

По точка 3. Транспорт - намаляване на общите емисии ФПЧ10 с 1 µg/m³

През 2018 г. продължи изпълнението на дейности по рехабилитация, включително цялостно преасфалтиране на част от уличната мрежа. ОП „Строителство и благоустройство“ извърши машинно изкърпване с фрезозане и локални кръпки на 3713,03 кв.м. пътни настилки в гр. Шумен, кв. Дивдядово и населените места от община Шумен.

В рамките на проекта „Благоустройство и рехабилитация на части от техническата инфраструктура на гр. Шумен“ по Оперативна програма „Региони в растеж“ заедно с тротоарите и пешеходните алеи беше извършено подновяване и на уличната настилка.

Наблюдава се непрекъснато увеличаване на броя на регистрираните автомобили в град Шумен. За намаляване на въздействието на транспорта върху емисиите от ФПЧ₁₀ допринесе реализацията на кръгово движение на потока автомобили на ул. „Марица“ и бул. „Симеон Велики“. Въведена беше синя зона за паркиране в централната градска част.

Община Шумен има сключен договор с „Шумен –Пътнически автотранспорт“ ЕООД за обслужване на маршрутите от градския транспорт. Годишният пробег на автобусите е 1 357 506 километра.

По точка 4. Намаляване на емисиите ФПЧ10 с 0.5 mg/m³ от общински и търговски обекти

През 2018 г. продължи дейността по замяна на отоплението с течни горива /газъл/ и преминаване към газово отопление в общинските сгради. Със собствени бюджетни средства са изготвени проекти за газификация на детска ясла №5 и детска градина №27 в гр. Шумен. В община Шумен се подобряват енергийните характеристики при ремонт на общински сгради - чрез подмяна на дограмата на общински сгради, саниране на училища, детски градини и ясли.

Клиенти, преминали на газ

Година	Битови	Обществено административни и търговски	Промишлени
2015	116	11	5
2016	160	9	1
2017	314	17	3
2018	472	8	5

Точка 5. Строителни дейности – намаляване на имисиите ФПЧ10 с 1 µg/m³

Превенцията от страна на общинската администрация се осъществява чрез издаване на удостоверения, в които се указва маршрут за транспортиране на отпадъците и земните маси. Не се допуска преминаване на строителна и транспортна техника през централни градски части и други зони с ограничен режим на преминаване.

Записват се задължителни изисквания, всички дейности да бъдат водени така, че да отговарят на изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Шумен, одобрен План за управление на строителни отпадъци и да не са в противоречие със Закона за опазване на околната среда. Да не се допуска замърсяване на уличните платна при транспортирането на строителните отпадъци и земните маси.

Показател по години	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
Брой издадени удостоверения	29	35	37	31

Намаляването на стойностите на ФПЧ₁₀ може да се постигне чрез спазване от страна на фирмите, извършващи строителна дейност, на изискванията за ограничаване на запрашаването в района на строителните площадки и замърсяването на пътното платно на съседните улици.

Служители от общината извършват контрол на строителни фирми при постъпил сигнал. Изисква се задължително почистване на гумите на камионите, обслужващи строителни обекти и транспортиращи СО и земни маси; покриване на товарните автомобили, возещи пръст, пясък и други насипни материали; оросяване на строителните площадки и временните пътища в тях.

Точка 6. Нерегламентирани дейности – намаляване на общите имисии ФПЧ10 с 1 µg/m³

Община Шумен контролира и налага адекватни санкции за нерегламентирани дейности, водещи до замърсяване с прахови частици, като горене на гуми; изхвърляне на строителни и други отпадъци, на места извън определените за това; паркиране на коли и други МПС в зелените площи.

В резултат на засилената контролна дейност на служителите от БД „Чистота“ установените нарушения за замърсяване, изхвърляне на отпадъци и неспазване на установените екологични изисквания са 75 броя.

Наложени глоби и имуществени санкции

година	количество	изгаряне на отпадъци	изхвърляне на строителни отпадъци	неизпълнени предписания за извозване на СО	нерегламентирано изхвърляне на ТБО	паркиране в зелени площи	ОБЩО
2015	брой	1	4	18	7	53	83
	лева	100	850	2300	750	2200	6200
2016	брой	0	8	6	10	102	126
	лева	0	1900	850	1350	11850	15950
2017	брой	4	13	0	16	31	64
	лева	1200	3200	0	2050	1650	8100

2018	брой	3	11	6	13	42	75
	лева	450	1950	1200	1950	2100	7650

Точка 7. Управление на качеството на атмосферния въздух и управление на енергийната ефективност – Община Шумен има изготвени редица програми, в които са залегнали мерки, допринасящи за постигане на целите за намаляване общите емисии на ФПЧ₁₀.

Наименование на документа	Приет (година)	Период на действие (от-до)	Статус на изпълнение на мерките по плановете и програмите
1.Общински план за развитие	2014	2014-2020	изпълняват се
2.Интегриран план за градско възстановяване и развитие	2013	2014-2020	изпълняват се
3.Инвестиционна програма на община Шумен	2016	2016-2021	изпълняват се
4.Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за фини прахови частици (ФПЧ ₁₀) в атмосферния въздух на територията на Община Шумен	2011	2011-2014	с решение на общински съвет е удължен срокът на прилагане на мерките
5.Програма за управление на отпадъците на община Шумен	2015	2015-2020	изпълняват се

През 2018 г. със средства по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради бе завършено саниране на девет сгради и стартира ремонтът на нови седем жилищни блока. Така до момента в град Шумен са санирани 20 блока.

Точка 8. Взаимодействие с гражданското общество

Реализацията на проекти и кампании по почистването и поддържането на жизненото пространство в добро състояние, в които се включва широко участие на жителите на населените места, допринася за екологичното възпитание на населението.

През отчетната година на територията на общината бяха реализирани проекти по Национална кампания "Чиста околна среда"-2018 г. Тема:"ОБИЧАМ ПРИРОДАТА И АЗ УЧАСТВАМ".

Финансиране от Предприятието за управление на дейности по опазване на околната среда (ПУДООС) на обща стойност 49 970 лв. са получили:

Наименование на проекта	Кратка характеристика	Стойност на проекта
Община Шумен - Национална кампания "Чиста околна среда"-2018 г. Тема:"ОБИЧАМ ПРИРОДАТА И АЗ УЧАСТВАМ"	СПОРТ И ПРИРОДА- С. ЧЕРЕНЧА	9 995
	ОУ ПАНАЙОТ ВОЛОВ, С. МАДАРА, ОБЩ. ШУМЕН-С ЕКОЛОГИЧНО СЪЗНАНИЕ, УЧЕНИЕ И ВЕСЕЛБА, ПАЗИМ ОКОЛНАТА СРЕДА.	4 995
	УЧЕНИЕ И ОТДИХ ЧРЕЗ ПРИРОДАТА ОТ ПГОХХТ ПРОФ. АСЕН ЗЛАТАРОВ, ГР. ШУМЕН	5000
	ДГ ЩАСТЛИВО ДЕТСТВО, С. ЦАРЕВ БРОД, ОБЩ. ШУМЕН ДА НАПРАВИМ НАШАТА ДЕТСКА ГРАДИНА ЕКОЛОГИЧНО ЧИСТА И ПРИВЛЕКАТЕЛНА ЗА ДЕЦА И ОБЩЕСТВЕНОСТ.	5000
	ДГ ЧУЧУЛИГА, ГР. ШУМЕНДЕТСКИ КЪТ ЗА ИГРИ	5000
	ОБИЧАМ ПРИРОДАТА - И АЗ УЧАСТВАМ ОТ ДГ КОСМОНАВТ, ГР. ШУМЕН	4990
	ЖИВЕЙ МОДЕРНО С ПРИРОДАТА ОТ ДГ БРАТЯ ГРИМ, ГР. ШУМЕН	5000
	ГОРСКА ДЕТСКА ГРАДИНА ОТ ДГ ДРУЖБА, ГР. ШУМЕН	4990
	ДЯ № 13 ЗВЕЗДИЦИ, ГР. ШУМЕНОБИЧАМ ПРИРОДАТА - И АЗ УЧАСТВАМ	4999,97

Замърсяването на атмосферния въздух на национално ниво засили интересът на жителите на град Шумен към проблема. Регионалните медии интервюираха служители от общинската администрация за състоянието на въздуха в град Шумен, причините за неговото влошаване и по конкретно за мерките, които се предвиждат в новата общинска програма за намаляване на нивата на фини прахови частици PM_{10} . В заключителната пресконференция за отчитане на изпълнените дейности по проекта, финансират от Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г., взеха участие ученици и студенти, обучаващи се в град Шумен.